

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący)

SSN Krzysztof Staryk

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania A. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Nowym Sączu

o ustalenie podstawy wymiaru emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 października 2015 r.,

zażalenia ubezpieczonej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 14 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa 432/14,

**oddala zażalenie.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Krakowie, w sprawie z wniosku A. J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Nowym Sączu o ustalenie podstawy wymiaru emerytury, postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2015 r. odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 2 grudnia 2014 r.

W uzasadnieniu wskazał, że ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna w niniejszej sprawie jest niedopuszczalna. Podkreślił, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia

społecznego. Niniejsza sprawa nie należy do wymienionych kategorii spraw, zatem dopuszczalność skargi kasacyjnej jest determinowana wartością przedmiotu zaskarżenia. Stwierdził, że w sprawie nie jest kwestionowane samo przysługiwanie prawa do emerytury, lecz sposób obliczenia jej wysokości.

Zażalenie na powyższe postawienie złożyła wnioskodawczyni, zarzucając mu naruszenie art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c., przez jego wadliwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że sprawa niniejsza nie jest „sprawą o przyznanie emerytury” i błędne uznanie, że wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie powinna wynosić nie mniej niż dziesięć tysięcy złotych, ewentualnie naruszenie art. 25 k.p.c. w związku z art. 19 k.p.c. oraz art. 21 k.p.c. w związku z art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c., przez brak weryfikacji wartości przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie i brak uwzględnienia treści art. 19 i art. 21 k.p.c.

W uzasadnieniu podniesiono, że „w toku niniejszego postępowania skarżąca zmierza do uzyskania świadczenia emerytalnego w wyższej wysokości - ale podstaw swojego żądania upatruje w przesłankach swojej emerytury, która w jej ocenie powinna być <<pełna>> i uwzględniać w podstawie wymiaru kwoty emerytur wypłaconych jej w okresie od 1 listopada 2008 roku do 31 lipca 2013 roku”.

Wskazano również, że w przypadku sporu dotyczącego przeliczenia emerytury (podstawy jej wymiaru) wartość przedmiotu zaskarżenia oblicza się w oparciu o przepis art. 22 k.p.c. w odniesieniu do świadczeń przyszłych i art. 19 § 1 k.p.c. w stosunku do świadczeń zaległych. W razie dochodzenia świadczeń przyszłych i zaległych stosuje się art. 21 k.p.c. Wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie, ustalona na podstawie wskazanych przepisów, wynosi 12.245,39 złotych, a zatem skarga kasacyjna w niniejszej sprawie jest dopuszczalna.

Skarżąca wskazała także, że jeżeli dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, sąd drugiej instancji może na podstawie odpowiedniego zastosowania art. 25 k.p.c., nie naruszając przy tym art. 26 k.p.c., sprawdzić tę wartość, natomiast Sąd Najwyższy nie jest związany wskazaną przez strony wartością przedmiotu zaskarżenia i może dokonać jej sprawdzenia na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c.

Sprawdzenie jest niezbędne wówczas, gdy od tej wartości zależy dopuszczalność skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, że zgodnie z utrwaloną linią judykatury, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza wniosek ubezpieczonego, a następnie decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie - art. 477<sup>9</sup> k.p.c., art. 477<sup>14</sup> k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286; z dnia 2 marca 2011 r., II UZ 1/11, LEX nr 844747; z dnia 18 lutego 2010 r., III UK 75/09, OSNP 2011 nr 15-16, poz. 215; z dnia 3 lutego 2010 r., II UK 314/09, LEX nr 604214).

Sprawa, w której wniesiona została skarga kasacyjna, wszczęta została odwołaniem od decyzji z dnia 19 lipca 2013 r. odmawiającej ponownego ustalenia wysokości (podstawy wymiaru) emerytury na podstawie art. 110 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm., dalej ustawa emerytalna). Decyzja ta dotyczy emerytury pobieranej przez ubezpieczoną od 2008 r. (obliczonej według „starych” zasad) i nie ma do niej zastosowania art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, jako że przepis ten dotyczy emerytury określonej w art. 24 ustawy emerytalnej (emerytury kapitałowej) - uregulowanej w Dziale II, Rozdziale 1 ustawy emerytalnej, a nie emerytur przyznanych na starych zasadach (Dział II, Rozdział 2, 3 i 3a ustawy emerytalnej), do których wyłącznie ma zastosowanie art. 110 ustawy emerytalnej. O tej decyzji (z dnia 19 lipca 2013 r.) rozstrzygały Sądy obu instancji.

Skarżąca, uzasadniając tezę, że sprawa dotyczy prawa do „pełnej emerytury”, tj. bez odliczania kwot emerytur wypłaconych jej w okresie od 1 listopada 2008 r. do 31 lipca 2013 r. na podstawie art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, odnosi się do decyzji dotyczącej przyznania prawa i obliczenia wysokości emerytury kapitałowej (prawdopodobnie z dnia 12 września 2013 r.), która nie była przedmiotem rozstrzygnięcia w zaskarżonym wyroku, co już

przesądza o tym, że teza ta w odniesieniu do rzeczywistego przedmiotu rozstrzygnięcia jest nieuprawniona.

Niezależnie od tego, skarżąca powołuje się na jednostkowe postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 82/01 (OSNP 2003 nr 19, poz. 474), które jest sprzeczne z dominującą linią orzeczniczą Sądu Najwyższego. Już w poprzednio obowiązującym stanie prawnym określający wówczas dopuszczalność kasacji, art. 392<sup>1</sup> § 1 k.p.c., zawierający w zdaniu drugim regulację tożsamą z cytowanym wyżej art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c., a w zdaniu pierwszym różniący się od niego tylko wartością przedmiotu zaskarżenia, był wielokrotnie przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 17 stycznia 2001 r., II UZ 145/00 (OSNP 2002 nr 19, poz. 474) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, poza sprawami o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, dopuszczalność kasacji zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 392<sup>1</sup> k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, Dz.U. Nr 48, poz. 554). Analogiczne stanowisko Sąd Najwyższy zajął również w postanowieniu z dnia 23 marca 2001 r., II UKN 706/00 (OSNP 2002 nr 24, poz. 609), wskazując tam, że na podstawie art. 392<sup>1</sup> k.p.c. tylko w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego kasacja przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, w pozostałych sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych kasacja nie przysługuje, jeżeli wartość ta, ustalona stosownie do art. 22 k.p.c., jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Z kolei w postanowieniu z dnia 25 maja 2001 r., II UZ 30/01 (OSNP 2003 nr 6, poz. 161) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że sprawa o podwyższenie (przeliczenie podstawy wymiaru) emerytury nie jest sprawą o przyznanie lub wstrzymanie prawa do emerytury, w której kasacja przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 392<sup>1</sup> § 1 zdanie drugie k.p.c.). Taki sam kierunek wykładni art. 392<sup>1</sup> k.p.c. został zaprezentowany w kolejnych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. postanowienia: z dnia 13 marca 2001 r., II UZ 13/01, OSNP 2003 nr 2, poz. 47, z dnia 13 marca 2001 r., II UZ 15/01, OSNP

2003 nr 2, poz. 49, z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 80/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 449, czy też z dnia 10 kwietnia 2002 r., II UZ 31/02, LEX nr 54791). Zachował on aktualność również w obecnym stanie prawnym, czego przykładem może być postanowienie z dnia 13 stycznia 2006 r., I UZ 47/05 (OSNP 2006 nr 3-4, poz. 56) oraz postanowienie z dnia 11 kwietnia 2006 r., II UZ 1/06 (niepublikowane), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że jeżeli prawo do emerytury nie jest kwestionowane postępowaniu sądowym, w którym chodzi o wysokość tego prawa, to o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia określona w art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c. oraz postanowienie z dnia 6 listopada 2008 r., II UZ 48/08 (LEX nr 686064), zgodnie z którym jeśli przedmiotem sporu nie jest prawo do emerytury lub renty, lecz jedynie jego wysokość, to dopuszczalność zaskarżenia wyroku Sądu drugiej instancji uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia obliczonej w oparciu o przepis art. 22 k.p.c. i stanowi ona różnicę między wysokością świadczenia wypłacanego przez organ rentowy, a wysokością świadczenia żądanego przez ubezpieczonego w skali jednego roku (por. także postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 listopada 2010 r., II UZ 30/10, LEX nr 707896 oraz z dnia 17 listopada 2010 r., II UZ 31/10, LEX nr 707897). Sądu Najwyższy rozpoznający niniejszą sprawę podziela to stanowisko.

Skarżąca również błędnie przyjmuje, że kwota (suma) różnicy świadczeń (między wysokością żądanej emerytury a wysokością emerytury przyznanej przez organ rentowy) - od wydania zaskarżonej decyzji do wniesienia skargi kasacyjnej - stanowi świadczenia zaległe, do których ma zastosowanie art. 19 § 1 k.p.c. Świadczenia zaległe to świadczenia sprzed wytoczenia powództwa, a w sprawie z ubezpieczeń społecznych - świadczenia sprzed odwołania (pełniącego rolę pozwu) od decyzji odmawiającej jego ponownego przeliczenia. Inaczej rzecz ujmując, jeśli ubezpieczony nie dochodzi zasądzenia na jego rzecz od organu rentowego emerytury w nowej (większej po przeliczeniu) wysokości za okresy wsteczne w stosunku do chwili wniesienia odwołania, to oznacza, że przedmiotem jego żądania są świadczenie przyszłe i powtarzające się (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 czerwca 2002 r., II UZ 39/02, LEX nr 57049; z dnia 25 kwietnia 2002 r., II UZ 11/02, LEX nr 54789; z dnia 14 lutego 2005 r., I UZ 47/04, OSNP 2005 Nr 19, poz. 310; z dnia 3 lutego 2011 r., II UZ 46/10, OSNP 2012 nr

7-8, poz. 103; z dnia 4 października 2011 r., I UZ 28/11, LEX nr 1472261; z dnia 6 czerwca 2005 r., I UZ 16/05, OSNP 2006 nr 9-10, poz. 165; z dnia 25 kwietnia 2002 r., II UZ 11/02, LEX nr 54789).

W niniejszej sprawie wniosek skarżący z dnia 8 lipca 2013 r. nie dotyczył „przeliczenia” emerytury za okres wsteczny, ale na przyszłość, a więc do obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia miał zastosowanie art. 22 k.p.c. i wartość ta stanowiła różnicę między wysokością świadczenia wypłacanego przez organ rentowy (wysokością emerytury wcześniejszej) a wysokością świadczenia żądanego przez ubezpieczoną w skali jednego roku. Zatem, zgodnie z wyliczeniami zawartymi w zażaleniu, wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej wynosi 4.740,20 zł.

Tym samym trafne jest stanowisko Sądu drugiej instancji, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna (art. 398<sup>2</sup> k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. w związku z art. 398<sup>14</sup> k.p.c. orzekł jak w sentencji.